MARTIN OLIVA

Napsal A. V. Šmilovský.

"Bůh učinil mne otcem," rozjímal Martin, "a štěstí to více váží než deset statků. Ať si všecko poberou, darebáci, mámť syna, za něhož budu pracovati, za něhož se obětuji! Co krásnějšího na světě, nežli obětovati se za dítě! Bůh to každému nepopřeje, a mně to přál. Budiž za to milován a veleben!"

Uděřením desáté vstoupil žalářník do vězení.

"Martine Olivo, jste svoboden."

Svoboden! Martin krátce dal s Bohem spoluvězňům a po boku žalářníkově více letěl nežli kráčel smutnými chodbami trestnice do dů k vratům. Žalářník ho vyprovodil přes dvůr a otevřel mu druhá vrata, jež vedla do průjezdu soudního domu. Vrata za ním dvora zavřel, Martin byl svoboden!

Den byl oblačný; bylo větrno a pošelo. Kráčeje přes dvůr nepovšiml si Martin nepohody, ale když vstoupil do dlouhého a širokého průjezdu, do něhož světlo s hůry, světlíkem ve střeše padalo, zastavil se a rozhlédl se. Předtucha ho nezklamala. Na schodu u východu na náměstí seděla žena celá umoklá s dítětem v náruči. Kdož to jiný nežli Rozárka a Martínek! Martin běžel k nim, rozpřáhl náruč a zvolal:

"Rozárko, Martínku!"

Rozárka, jež jej nebyla pozorovala, vyskočila a padla mu i se synkem do rukou. Oba se dali tak usedavě do pláče, že drahnou chvíli nepřišli k slovu. Martínek plakal nevěda proč spolu. Martin vzpamatoval a vzal plačící dítě do náruče. Dítě se usmálo, otec je přitiskl k srdci a zlíbal mu čelo, oči i ručičky.

"Rozárko!" zvolal radostně, "jaké štěstí nám dal Pánbůh! Poklad, jejž tuto k srdci tisknu, nedám za deset světů! Pojďte, děti mé, pojďte, otec je s vámi!"

V městě byl právě trh. Vozy s obilím a dřívím vyplňovaly celou prostoru před hlavním pořadím domů, mezi nimiž vynikal soudní dům svou výstavností. Martin nedbal zraků známých venkovanů, již ze zvědavosti za ním pohlíželi, a s Martínkem na rukou, doprovázen Rozárkou vesele a hrdě kráčel kolem vozů a zahnul pak do postranní, téměř bezlidné ulice. Vítr fičel a drobný, chladný déšť sypal se z nevlídného, černavého nebe. Oliva vstoupil do průjezdu jednoho domu, aby s Rozárkou se poradil.

"Jste posud, Rozárko, v osecké hájovně?" tázal se ženy.

"Jsme od těch dob, co nám prodali statek," odpověděla Rozárka.

"Jak tam s vámi nakládají? Nekoukají na vás skrze prsty?"

"Nemůžeme si nářikati, já ani Martínek. Sestra Anče ví, co je to neštěstí a zármutek, a švakr Březina je sice trochu divnoý pavouk, ale jinak dobrák, a dělí se s námi o všecko, co doma mají."

"Bůh mu to zaplať a sestře tvoji. Dá-li Bůh zdraví, budu jim do smrti za to vděčným, že vás vzali pod svou střechu, když jsem seděl v kriminále. Rozárko, ty nevíš a nepochopíš, co to slovo znamená!"

"Modlila jsem se za tebe ve dne v noci."

"Proto Bůh mně tam nedal zahynouti, Rozárko. Nikdy mně nebylo tvé modlitby tak zapotřebí, jako když jsem seděl. Bohu poručeno, co tam, to tam! Jsem naopak [illegible] dobro napraven. Jest Čertovák zdráv?"

"Před čtrnácti dny byla u nás zavádí pořádek na statku našem, v kterém to vypadalo po těch židech jako po vyhoření."

"Bohu poručeno, Rozárko," dodal; "kéž nalezne na statku mém náhradu za to, co zlého jsem na jeho zdraví spáchal. Jsem tomu přece jen rád, že napálil Abrámka, jen když Oltvův statek a spoň je v rukou křesťanských. Půjdeme prozatím do Osek. Ale dříve si tu sedni a napoj Martínka, aby neměl na cestě hlad. Venku je oškliivo, nemůžeš si s ním nikde sednouti, a na cestě máme jen jednu vesnici."

"Bůh opatruj vaše dítě, Olivo," pravila k Rozárce přistupuje. "Měla jsem dnes živý sen. Panenka Maria se mně zjevila a vypravovala mně, selko, o vás a vašem chlapci. Jak je Bůh nade mnou, že to svatá pravda! A já vás tady všecky tři nalezmu! Spíše bych se byla smrti nadála. To dítě bude šťastné, pamatujte na mne, jestli se toho dočkáte. Stojí pod ochranou matičky Boží, tak mně to sama ve snu zjevila. Přišla jsem do města, abych na to vsadila do lutrie, zítra by bylo pozdě."

"Po té nečekajíc na odpověď sňala s krku stužku se stříbrným tantesem, políbila jej a podávala Martinovi.

"Dejte to chlapci svému. Je to památka se Svaté Hory. Skoro padesát let ji nosím na holém těle a byla bych ji vzala s sebou do hrobu. Je dotýkána. Panenka Maria na něm bude dítěti vašemu štítem proti všemu neštěstí. Jsem stará, zkušená žena a chtěla bych hned na to umříti, že má slova se vyplní."

Oliva poslechl. Slova Káčina dotkla se líbezně otcovského jeho srdce. Nebyl pověrečný nikdy, v této chvíli však Káči uvěřil.

Káče se dala s nimi do delší řeči a když se všecko dověděla, po čem byla zvědavá, odcházela se slovy:

"Nic si z toho nedělejte, že jste přišli o statek. Pánbůh dal, Pánbůh vzal, budiž jméno jeho velebeno! Něco mi říká v srdci, že Martínek bude zase jednou hospodařit na otcovském statku. Panenka Maria se už o něj postará."

Když Rozárka dítě napojila, vydali se manželé na cestu do osecké hájovny, Martin nesl synka pečlivě do šatu zabaleného, Rozárka kráčela statně a vesele vedle muže svého. Nežli vyšli z města, chtěla Rozárka u pekařského krámu Martinovi housku koupiti, domnívajíc se, že má hlad.

"Nech toho, dítě," bránil jí Martin; "nemám ani pomyšlení na jídlo. Dost na tom, že mám zas vás. Kdybych tři dni nejedl, zapomněl bych na všechen hlad. Každý krejcar bude nám teď dobrý, máme o koho se starati. Pojď, Rozárko, pojď."

Sotva měli město za sebou, vzala Rozárka Martina za ruku a již se jí nespustila. Dali se do srdečného hovoru a zapomněli na déšť, vítr i blátivou cestu. Byli tak šťastni, jako posud nikdy v celém svém životní. Asi za hodinu dohonil je jeden prázdný povoz z Osek. Rolník, jenž poznal Rozárku, vzal šťastné manžely s sebou a svezl je až do Osek.

Oseky byla vesnička, jež malebně rozkládala se v kotlině při samém lese pod vrchem. Nad vsí táhlo se mezihoří od jihu k severu, porostlé z největšího dílu borovými lesy. Nahoře na hřbetě mezihoří bývaly asi druhdy paseky dosti rozsáhlé; nyní byla z nich udělána pole, v jichž středu stála hospodářská stavení. Místy byly i celé vesničky. Zrovna nad Osekami, nahoře na hřbetě, stála osecká hájovna, zastíněná několika černými topoly, jejichž statečný vzrůst připomínal veliké stáří. V hájovně obýval švakr Rozárčin, hajný Březina, jenž ubohé Rozárce a jejímu dítěti poskytl přístřeší. Manželé Březinovi byli chudí a měli jen tolik, že tak ten život protloukli. Anče, sestra Rozárčina, byla skoro o deset let starší než Olivova a zkusila dost za svého života. Proti vůli rodičů vzala si Březinu, jenž po rozmanitých příhodách posléze obdržel místo hajného na Osecku.

Hajný byl muž mrzutý a málotřený dávno všecko veselí, všechnu bujarost s mysli jeho. Asi před třemi roky postřelil jej v lese pytlák; od těch do nebyl již dokonale zdráv a byl mrzutějším nežli dříve. Ale proto měl celkem dobré srdce a neodepřel své ženě, když prosila, aby ujali se nešťastné Rozárky a jejího chlapce. Vždyť věděl sám, jak krušně nese se neštěstí.

Z Osek šlo se vozovou cestou k hájovně. Dole zvonili právě poledne, když Martin se svou rodinou k hájovně se blížil. S pocitem vděčnosti přestoupil pohostinný práh příbytku švakrova. Přijali jej upřímně, jak se sluší na příbuzné, a rozdělili se s ním bez výčitek o to, co sami měli.

Odpoledne šel Martin s Březinou do lesa. Chtěl se s ním poraditi, co má počíti.

"Zamýšlím," pravil k hajnému, "hledati práci dole při dvoře. Polní práci rozumím jako ten nejlepší čeledín a mám do ní chuti i dost síly. Co tomu říkáš?"

"Nevím, bručel do sebe Březina, "jestli..."

"Co myslíš," ptal se Martin.

"Ino, nic nemyslím, švakře, ale ... Nu, víš co, zajdi si hned k obročníma. Dnes ho máš jistě doma, promluv s ním."

"Půjdu k němu za tepla. Kudy je nejkratší cesta tam?"

Hajný ukázal mu nejkratší cestu a slíbil, že v těch místech na něho počká, aby se dověděl, jak to vypadlo.

Martin šel do dvora a vstoupil plin důvěry do kanceláře obročního a prosil za práci. Obroční, obstarožní, nevlídný pán, jej vyslechl a ptal se, odkud Martin je a kde je posud v práci, anebo kde byl ve službě.

"Jsem rodič ze Štěpánova, urozený pane, měl jsem tam vlastní selský statek," odpověděl pokorně Martin.

"Tak, tak, a o všecko jste přišli. Bezpochyby chlastem, nebo kartami, či ne?"

Oliva se zapálil a měl už hořkou odpověď na jazyku. Ale v čas vzpomněl si na své dítě a odvětil mírně:

"Zlí lidé mne o všecko připravili."

"Stará, otřepaná výmluva, člověče, a co jste poslední čas dělali?"

Martin se zachvěl. Měl pravdu zamlčeti? Co by mu to bylo platno, tak jako tak byla by časem přišla na jevo. Odhodlal se mluviti pravdu.

"Seděl jsem, urozený pane, čtyři měsíce v trestnici a dnes ráno jsem z ní vyšel."

Obroční vyskočil a vytřeštil naň své zelenavé oči. Přítomnost bývalého trestníka stala se mu najednou nebezpečnou. Martin stál však pokojně se sklopeným zrakem u dveří, že starý pán se pro okamžik upokojil.

"Nejste vy ten, co chtěl zabíti toho sedláka? Jak pak se honem jmenoval?"

"Čertovák."

"Tak. A vy myslíte, že mohu jen tak ledabylo vraha do služby přijati? To nejde, milý člověče, vždyť žádný čeledín by nechtěl s vámi z jedné mísy jísti. To přece pochopujete. A pak, vždyť jste nebezpečný člověk!"

"Jsem člověk mírnomilovný, urozený pane," hájil sebe Martin; "třeba jsem v návalu hněvu sáhl na život svého souseda. Stalo se to v hněvu, nemohu za to, jak Bůh nade mnou. Ostatně jsem si odbyl bez reptání pokutu, kterou zákon za ten ohavný čin uložil."

"Tak mluví každý," horlil obroční, "když přijde z kriminálu, známe to. Ale sotva se trochu otřese po trestu, padne zas do staré písničky. Leč škoda každého slova. Byť bych i věřil, že se polepšíte, nemohu vás vzíti do služby, neboť na mne padla by všechna odpovědnost, kdyby se něco stalo, a excelene pan hrabě je přísný pán. Můžete jíti s Pánembohem."

Martin neodcházel, ale sepiav ruce k prosbě, pravil s pohnutím:

"Urozený pane, dávám své slovo, že jsem poctivý, nešťastný muž. Mám ženu a dítě a svatou povinnost vydělávati jim na chleba. Neposýlejte mne pryč s nepořízenou, ne pro mne, ale pro ubohou ženu mou, pro nevinné nemluvně, kterým nás Bůh po tak dlouhé době a prosbě obdařil. Bůh vám to odplatí, dáte-li mně práci, do smrti budu vám za to vděčným. Já jsem pochybil, strašlivě pochybil, ale nahlížím to a mám nezvratný úmysl státi se poctivým, pořádným člověkem. Urozený pane, jste-li sám otec, máte-li lidské srdce v těle, nevyžeňte mne od sebe, ujměte se mne, dejte mně práci, Bůh vám to odplatí na vašich dětech."

Obroční byl bezdětný, nerozuměl dobře Martinovi. Mimo to vězel v předsudcích až po uši, třeba nebyl zlým člověkem. Pokrčil rameny a pravil po chvíli:

"Škoda každého slova. Nemohu vás, člověče, do služby přijati, třeba jste byli lepším, než se zdáte. Snad někde jinde vás přijmou. Jděte s Pánembohem."

Martin odešel s nepořízenou.

Nahoře v lese setkal se s hajným a se slzami v očích mu vypravoval, jak u obročního pochodil.

"Já to předvídal," odvětil suše Březina, "nechtěl jsem ti však kuráž vziti. Milý švakře jako jsi dole ve dvoře pochodil, pochodíš i všude jinde. Ty ani nevíš, jak jsou lidé zlí. O každém jiném myslí si vždy to nejhorší ale sebe vynesli by třeba do desátého nebe, kdyby na štěstí nebylo jen jedno. Obročtí, farář, hrabě, sedlák, všichni jsou na jedno kopyto. Kdo seděl jednou v kriminále, musí býti vyvržen jako prašivá ovce z jich spolku, a přece jsou, věř mně, mnohem prašivější než leckterý kriminálník."

"Nevzdávám se naděje," odpověděl pevně Martin; "nebude každý jako obroční; neboť pak by nebyl Bůh spravedliv. Půjdu na několik mil cesty, kde neznají Štěpánovy, a doufám, že mne nevyženou."

"Vyženou, švakře, vyženou, jakmile se dovědí, že jsi seděl. Ty musíš se chopiti práce nádenické, do pořádné služby se nedostaneš."

"Ty's, švakře, zkušený muž, ale můžeš býti přece jen na omylu."

"Možná, ale něco ti ještě musím povědíti. Doufám, že mně nezazlíš, proto že mne znáš jako upřímného muže a přítele. Mám tu jako hajný skrovný, ale jistý chléb. Dlouho to trvalo a mnoho práce to stálo, než jsem se ho dopídil. Tvou ženu a dítě chci míti u sebe, dokud se ti líbí; ale ty, Martine, musíš si jinde hledati přístřeší, neboť jsem jist, že by mne připravili o chléb, kdybych tě u sebe přechovával."

Martin zbledl a po chvíli teprve pravil temným hlasem.

"Poslechnu tě, švakře, neboť jsi upřímný člověk. Zítra ráno, záhy, odejdu od tebe, ale bez ženy a dítěte nemohu býti. Bůh ví, nemohu bez nich býti. Nedostane-li pořádné služby, nuž, pak půjdu třeba dříví dělat do lesa. Nějak je a sebe vyživím a obtížiti nebudu přátelům svým, jakým jsi ty a dobrá tvá Aneč!"

Téhož dne k večeru přišel do hájovny posel od pana obročního z obecného dvora. Pan obroční nařizoval, aby Březina Olivu ze Štěpánova u sebe nepřechovával, že by sice jinak muceu byl ohlédnouti se po jiném hajném.

Záhy z rána, sotva rozbřeskl se den, odešel Martin hledat služby. Odcházel smuten a zkormoucen, jen vzpomínka na Rozárku a Martínka dodávala mu útěchy a síly.

XXII.

Březina znal lidi a rozuměl komedii, již na zemi odehrávají, a proto nepřipustil k mysli své naději, že dostane se Martin do pořádné služby. Neprozradil se sice se svým náhledem před ženou svou a švakrovou, ale když po několika dnech Oliva z pouti své se vrátil, aby nikdo ho neviděl vcházeti k Březinovi, a smutně vypověděl, že hledání jeho bylo marné, podotkl zkušený již životem hajný krátce, ale pevně:

"Věděl jsem to; znám lidi."

Martinovi nezbývalo nyní nic jiného, nežli dáti se do nádenické práce. Tolik přese všecko příkoří měl hrdosti v sobě, že nemohl připustiti, aby Rozárka dále si krájela z bochníku Březinova. Asi dvě hodiny od Osek najal se do dřevařské práce a vzal Rozárku i dítě sebou. V osamělé chatrči u lesa najal si pro své drahé duše skrovnou světničku a uvelebil si je tak do ní, jako pečlivý pták svoje mlaďátka. Ráno s východem slunce šel se sekyrou a pilou do lesa, večer se západem se vracel. Rozárka a Martínek šli mu obyčejně kus cesty naproti, Rozárka pak převzala jeho nástroje a on přivinul k srdci svému nejdražší svůj poklad, Martínka. Mimo domácí práci nesměla Rozárka žádnou práci konati. Marně se vzpírala, marně prosila ho za to, aby směla s Martinem vydělávati na živobytí. Martin nedovolil, říkaje:

"Já jsem k tomu, abych vás živil, abych život za vás dal. Tys k tomu Bohem určena, starati se o Martínka. Ty musíš ostříhati každý jeho dech, každé jeho hnutí, žádné hraběcí dítě nemá míti lepšího opatrování nežli můj syn. Ta jest má vůle, od níž nikdy ani o krok se neuchýlím."

Severův český kalendář

na rok 1917 jest již hotov! Žádejte jej v lékárnách. Jest zdarma. Nemá-li jej váš lékárník, píšte přímo nám.

KAŠEL

jest obyčejně jedním z nejznámějších příznaků při zápalu průdušek, křečovitém záškrtu a chřipce. Abyste kašel ten zastavili a tak rychlé úlevy získali, berte

Severův Gothardský olej

(Severs's Gothard Oil) jest výtečný liniment proti pořezáním kolestem a křečem, při nastoření, revmatismu a otlakách. Cena 25 a 50c.

SEVERŮV BALSÁM PRO PLÍCE

(SEVERA'S BALSAM FOR LUNGS).

Dítky, tak jako dospělí, mohou jej brátí, ano i nemluvňatům velmi dobře prospívá. Jest velmi příjemné chuti. Berte jej při kašli, nastuzeninách, chraptivosti, bolavém hrdle, kašli při zánětu průdušek, křečovitém záškrtu a při kašli z chřipky. Ceny 25 a 50 centů.

Ptejte se vždy o Severovy léky všude v lékárnách. Neberte však napodobeniny a náhražky. Žádejte výslovně jen Severovy léky. Kdyby je váš lékárník neměl, objednejte si je přímo od

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

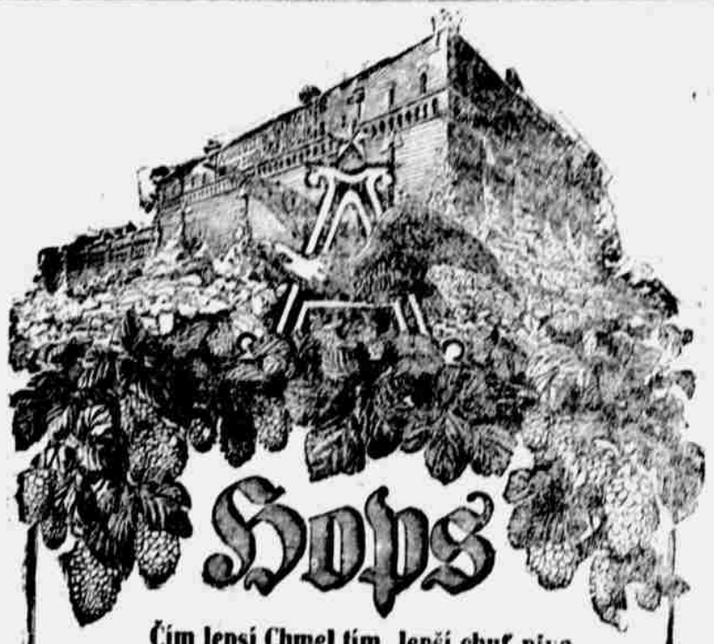

Čím lepší Chmel tím lepší chuť piva.

ANHEUSER-BUSCH má o mnoho tisíc liber více Žateckého Chmele ve svých obrovských skladištích než jakýkoli pivovar v Evropě neb Americe. Před vypuknutím války náš president na každoroční nákupní pouti v Evropě, koupil 775.000 liber (1550 žoků) Českého nejlepšího Žateckého Chmele. K tomuto přidána dosavadní zásoba 500.000 liber čímž vidíte že můžeme zaručiti milionům našich zákazníků že BUDWEISER zachová si nadále tutéž výlučnou chuť Žateckého Chmele jež dopomohla mu k prodeji převyšujícím jiná piva o milliony lahví.

Anheuser-Busch St. Louis U. S. A.

Návštěvníci St. Louis jsou zváni ku prohlídce závodu ... každého na 142 akrech.

Budweiser

Means Moderation

Pěstujte vysoko ceněnou pšenici na úrodné kanadské půdě

Kanada srdečně vás zve, byste se usídlili na její ZDARMA domovinářských pozemcích po 160 akrech, nebo dostali si něco nízko ceněných pozemků v Manitoba, Saskatchewan a Alberta. V tomto roce pšenice je dražší, však v Kanadě jest pozemek právě tak laciný, takže příležitost jest lákavější než kdy jindy. Kanada přeje si vám vypomoci zásobovat svět vzdělávaním něco její úrodné půdy — pozemek jest podobný onomu, který po mnoho let průměrně vydával 20 až 45 bušlů pšenice po akru. Pomyslete, jaké to může vydělat penize na pšenici, kolem $2 bušl a pozemek tak snadno získat. Též obdivuhodná skliznň ovsa, ječmene a lnu. Smíšené farmaření, v západní Kanadě jest tak výnosné, jako pěstování obilí.

Vláda v tomto roce žádá farmery, aby vzali rozhodnější ohledy obilím. Vojenská služba není v Kanadě nucena, je tam však velká poptávka po farmářských dělnících, aby nahradili mnohé mladíky, kteří dobrovolně země. Bezplatní spojení známými, dobré školy a bezvojenská služba zastoupili. Podnebí jest zdravé a přístavy příhodné. Píšte si o tištěniny a podrobnosti, jakož se více svědomitého železničního jízdného na Superintendent of Immigration, Ottawa, Canada; nebo na W. V. BENETT, Room 4, Bee Bldg., OMAHA, Neb. Vládní kanadský jednatel.

$1.00 Plný kvart 8 let starý

Jest Cackley-ova cena za následující standard druhy kořalek

GREEN RIVER, CEDAR BROOK, OLD TAYLOR, GREENBRIER, YELLOWSTONE, SUNNY BROOK, BOND & LILLARD, SPRING HILL, OLD CROW, GUCKENHEIMER RYE, SCHENLEY RYE, CLARK'S RYE (Blue).

TOTO JSOU nejlepší značky, a k každým nákupem dáme kupon na zdarma, dílka z kterého sbíráte a získáte příbory. Všechny kupony budou vyměněny.

Importované a domácí

Brandy

James Hennessy ***, velká láhev	$1.75
James Hennessy (malá lahvinka) kvart	$1.00
Pod vládním dohledem lahvované Grape Brandy	$1.25
California Brandy	$1.00
Cognac (Jubak)	40c, 60c, 75c
Peach Brandy, lahvované pod vládním dohledem	$1.25
Apple Brandy, lahvované pod vlád. dohl.	$1.25
Peach Brandy (malá lahvinka)	$1.00
Apple Brandy (malá lahvinka)	$1.00

Sunkist

SUNKIST Kalifornské vína

v 1/2 litr. láhvi.

Lepšího vína nemůže býti vyrobeno.

Port	Kvart 80c
Sherry	
Muscatel	Gal. $1.75
Angelica	

Doma dělané víno, plný galon $1.25

Zvláštní nabídka vína

s platností ujetí na Rock and Roe, importovaného vína z Italie, nabízejí, kompletní a na vlastním sklenici.

Sherry, Muscatel, Angelica a Port, galon za 75c

Žádejte ceny pošlou vám zdarma.

CACKLEY BROS. 16th and Capitol Ave.

PŘIDRUŽTE SE K NAŠÍ ARMÁDĚ

Muži, kteří světili své domovy a milované osoby pod ochranu

WOODMEN OF THE WORLD

DŘEVAŘŮ SVĚTOVÝCH

Jsou nejvlastenečtější občané, spolehlivý v každém nahodilém případě. Jste-li vlastenečtým, zavolejte

Douglas 1117

Žádný poplatek za vyvětlení.

J. T. YATES, Secretary — W. A. FRASER, President.